

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. Naj imenitnejša postava, katero so letos pretresovali deželni zbori, je bila postava, zastran šolskega nadzorništva. §. 1. postave 25. maja t. l. se glasi: „Naj više vodstvo in ogledništvo vseh šol in odgojilnic ima država, in bode to izvrševala po postavnih gosposkah“. Ta paragraf je pa ravno nasproti 8. členu v konkordatu, ki izročuje cerkvi pravice do šolskega nadzorništva.

Vladini predlog, o katerem so se posvetovali deželni zbori, pa cerkvi nekako pravice povračuje, ker očitno je, da ljudska šola brez cerkve ne more shajati, in po §. 3. snovnih postav imajo vsi državljani enake pravice do javnih služeb. — Zanimive so bile tedaj debate v deželnih zborih. V nekaterih zborih jim je bil vladini predlog premalo liberalen, kajti cerkvi preveč vrata v šole odpira; manjšina v nekaterih zborih je zahtevala šolsko nadzorništvo strogo po §. 1. postave 25. maja, posebno pa so se nekateri spodtikovali nad §. 3., ki daje dušnim pastirjem virilne glasove, to je, vsak dušni pastir je že po svojem stanu ud srenjskega ali krajnega šolskega sveta. — Ljudstvo si gotovo v tej reči ni tako navskriž misli, kakor so bili poslanci; iz tega se pa tudi spozná živa potreba, da se volijo poslanci, ki v resnici zastopajo národ. V štirskem in kranjskem deželnem zboru so se tudi potegovali za virilne glasove g. g. katehetov. — Posebno zanimiva je bila ta debata v prazkem deželnem zboru. Pri splošni debati se oglaší opat g. vitez Zeidler in pravi, da se on in njegovi tovarši duhovni iz cerkvenega stališča ne morejo vdeleževati zborovanja in sklepanja pri tej postavi; g. Mareš, tudi prelat in že 38 let pri šolah, zagovarja vladini predlog, svari pa zbor, da naj nikar ne pahá cerkve od šole, ker to bi bilo ravno tako kakor, ko bi hotel oče odpravljati mater pri izreji otrok. On želi, da bi se vsi, ki so poklicani za ljudsko šolo, tudi vdeleževali njenega vodstva. Dalje pravi, da po tej postavi župniki in dušni pastirji ne bodo sami odgovorni za šolo. Ta postava ne jemlje cerkvi pravice do šol in pospešuje izobraženje ljudstva. V tej postavi se cerkvi več pravic deli, kakor v politični šolski postavi. Dalje pravi, da je to prazna fraza, da bi bile ljudske šole tako slabe, kakor svet vpije; dušni pastirji in učitelji so spolnovali svoje dolžnosti. Dalje se poteguje skušeni g. šolski svetovalec za to, da naj vlada ljudske učitelje bolje plačuje. — Vidi se, da verli g. šolski svetovalec prav dobro razume, kaj si učitelji pred vsem želé, in kaj jim je tudi naj bolj potreba. Vse so gospodje poslanci iz te in une strani pretresovali, a le edini g. Mareš se je spominjal pravega. — Dasiravno je oče Mareš zagovarjal vladini predlog in predlog večine, pa vendar njegovi nasveti zastran ogledništva verskega poduka niso bili zboru po godu. —

Ravno v tem zboru je nastalo razpertje med deželnim poglavarjem g. baronom Kellersbergom in ministrom pravosodja g. dr. Herbstom, ker je deželni poglavar vlado zagovarjal, g. dr. Herbst pa po svojem prepričanju govoril. V štirskem deželnem zboru je manjšina šolskega oddelka nasvetovala, da ni treba krajnega šolskega oglednika, in da naj se srenjski šolski svet ne peča z metodiko in didaktiko, a to ni obveljalo. Nam se hoče dozdevati, da bi bil ravno učitelj na deželi pravi terpin, ko bi se ne mogel sklicovati na kako višjo autoriteto v šolskih rečeh, kakor je on sam. — Tirolski deželni zbor je nasvetoval vso drugačno postavo, kakor jo je vlada predložila, in ravno ko bi bila mogla obveljati, je c. k. namestnik zbor zklenil. Tirolci si mislijo: Principis obsta ect., t. j. upiraj se načelu! — Ako obvelja šolska postava, kakor jo je poterdil kranjski zbor, bo to cerkvi in národu v prid in korist, se vé, če bo vsak na svojem mestu spolnoval svoje dolžnosti. — Če pa nova šolska éra učitelju nič drugega ne prinese, kakor več gospodarjev, ko je dosihmal v soseski le enega imel, kteremu je bilo lahko vstreči, ako je imel učitelj pravo zavest svojega stanu in svojih dolžnosti, bi bilo pa res učiteljem boljše, da bi ostalo vse, kakor je bilo do sedaj. Bomo le videli, če bo nova šolska éra učiteljem še kaj drugega prinesla, kakor le samo več gospodarjev. Uklanjali se bodemo sicer vsem, a spoštovali in ljubili bomo tiste, ki nam bodo kaj dali.

— Prišla je na svitlo popotnica (marsch) z imenom: „Zloga! V spomin prvega obénega zbora ljudskih učiteljev na Kranjskem 15. sept. 1868 l. zložil Lavoslav Belar, učitelj v mestni glavni šoli v Ljubljani.“ To delo je gotovo naj boljše, iz med vseh dosedanjih dobrih skladeb našega g. skladatelja; posamni in vkupni izrazi v tej sestavi vdihujejo skozi in skozi popolno tisti živi klic, ki naj nam vedno vdarja na uho: „Zlata zloga objemaj nas!“ Prodaja jo g. skladatelj po 30 kr.

Premembe v učiteljskem stanu in raspis službe.

V Ljubljanski škofiji. Postavljeni in prestavljeni so gg.: Jakob Mencinger iz Žir v Ternovo pri il. Bistrici, J. Golmajer z Berda v Dob. Juri Tavčar, poterj. pripravnik, za podučitelja v rudarsko šolo v Toplice pri Zagorji.

V Šent - Jurji pri Svibnem je izpraznjena učiteljeva služba z 210 gold. letnih dohodkov in je raspisana s preš. knezoškofjskim raspisom 1. t. m. s št. ¹⁴⁰⁰/₁₇₉. Prošnje za njo naj se ravnaajo do slavne c. k. deželne vlade, in naj se oddajajo pri preč. tukajšnjem konzistoriju do konec t. m.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.